

effective feeder cells culture with heightened proliferative activity which stimulating processes of nuclear and cytoplasm oocyte maturation.

УДК.636.2.034.082.35.

РІСТ І РОЗВИТОК ТЕЛИЦЬ ЗАХІДНОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Є.І.Федорович, Й.З.Сірацький

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Викладено результати досліджень росту і розвитку телиць західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи.

телиці, ріст, розвиток, жива маса, швидкість росту, коефіцієнти росту

Жива маса тварин – об’єктивний показник росту організму в цілому [1–7]. У біологічному розумінні ріст як процес збільшення загальної маси клітин організму, його тканин і органів у часі може бути визначений на підставі зміни живої маси тварин з віком. Найважливішими показниками росту тварин є їх жива маса.

Метою наших досліджень було вивчити вікову динаміку живої маси новоствореного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи.

Методика досліджень. Дослідження проведено на телицях новоствореного західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи в племзаводах Львівської області. Живу масу визначали шляхом щомісячного зважування телиць. Середньодобові прирости вираховували на підставі щомісячних зважувань тварин. Коефіцієнт кратності збільшення живої маси визначали шляхом ділення живої маси по кожному місячному відрізку на живу масу новонароджених телиць. Коефіцієнт приросту живої маси вираховували за формулою:

$$K=[(B_2-B_1) / B_1]*100\%,$$

де B_1 – жива маса на початку вікового періоду; B_2 – жива маса на кінець вікового періоду.

Відносну швидкість росту визначали за формулою:

$$П_3=[(B_2-B_1) / 0,5*(B_2+B_1)]*100, \%$$

Результати досліджень. Результати наших досліджень показують, що телички західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи мали високі показники живої маси (таблиця). Найбільшу живу масу новонароджені телиці мали у племзаводах “Радехівський” і “Селекціонер”, а найменшу – у племзаводі “Правда”. У 3-міс віці різниця за живою масою між теличками племзаводів “Селекціонер” і “Радехів-

**Динаміка живої маси теличок західного внутрішньопородного типу
української чорно-рябої молочної породи, кг**

Вік тварин, міс.	Племінні заводи						Разом по всіх господарствах	
	“Селекціонер”		“Правда”		“Радехівський”			
	п	M±m	п	M±m	п	M±m	п	M±m
новона-роджені	1353	34,4±0,2	348	29,9±0,3	208	35,0±0,8	1909	34,1±0,2
3	1353	100,9±0,4	348	101,3±1,0	208	95,2±1,1	1909	100,2±0,4
6	1341	173,4±0,6	348	185,8±1,2	208	169,7±1,5	1897	175,1±0,5
9	1331	245,7±0,7	348	260,1±1,6	208	237,3±2,1	1887	247,3±0,6
12	1308	310,2±0,8	346	321,3±2,0	208	296,1±2,4	1862	310,5±0,7
15	1177	369,0±0,9	331	374,7±2,2	208	344,0±2,3	1716	367,0±0,8
18	1057	424,1±1,0	293	424,0±2,4	208	400,0±2,4	1558	420,8±0,9

ський” становила 5,7 кг ($p<0,001$) та “Радехівський” і “Правда” – 6,1 кг ($p<0,001$), у 6-міс віці відповідно – 3,7 кг ($p<0,001$) і 16,1 кг ($p<0,001$), у 9-міс – 8,4 кг ($p<0,01$) і 22,8 кг ($p<0,001$), у 12-міс – 14,1 кг ($p<0,001$) і 25,2 кг ($p<0,001$), у 15-міс – 25,0 кг ($p<0,001$) і 30,7 кг ($p<0,001$) та у 18-міс віці – 25,0 кг ($p<0,001$) і 24,0 кг ($p<0,001$). Різниця за живою масою між теличками племзаводів “Селекціонер” і “Правда” у 6-міс віці становила 12,4 кг ($p<0,001$), у 9-міс – 14,4 кг ($p<0,001$), у 12-міс – 11,3 кг ($p<0,001$) і в 15 –міс – 5,7 кг ($p<0,001$). У 18-міс віці за живою масою теличок у племзаводах “Селекціонер” та “Правда” різниці не встановлено. За середньою живою масою по трьох племзаводах телички мали добрі показники росту і у 15-міс віці досягли живої маси 367,0±0,8 кг та у 18-міс – 420,8±0,9 кг.

Кратність збільшення живої маси теличок від народження до 6-місячного віку у племзаводі “Селекціонер” становила 5,3 раза, “Правда” – 6,4, “Радехівський” – 4,9 і в середньому по всіх трьох стадах у 5,4 раза, в 12-місячному відповідно в 9,5; 11,1; 8,5; і 9,6 та у 18-місячному віці – 12,9; 14,0; 11,4 і 13,0 разів. Найбільше збільшення живої маси від народження до 18-місячного віку мали телиці, які народилися з меншою живою масою (племзавод “Радехівський”).

Середньодобові прирости найвищі до 9-міс віку були у телиць племзаводу “Правда”, з 9- до 15-місячного – у телиць племзаводу “Селекціонер” і з 15- до 18-міс віку у телиць племзаводу “Радехівський”. У середньому по всіх трьох господарствах найбільшими середньодобові прирости були з 3- до 6-міс віку. У подальшому з віком телиць середньодобові прирости поступово знижувалися.

Коефіцієнти приросту живої маси в період з 3- до 6-місячного віку найбільшими були у телиць племзаводу “Правда” і найменшими – у телиць племзаводу “Селекціонер”. З віком телиць коефіцієнти приросту живої маси знижуються і найнижчими вони були в період від 15- до 18-міс віку.

Відносна швидкість росту у телиць була найвищою у період від народження до 3-місячного віку. Найвища відносна швидкість росту в цей період була у телиць племзаводу “Правда” і найменша – у телиць

племзаводу “Радехівський”. У період від 3- до 6-місячного віку найвища відносна швидкість росту також була у телиць племзаводу “Правда”, а найменша – у телиць племзаводу “Селекціонер”. З віком телиць відносна швидкість росту знижується.

Висновки. Ріст і розвиток телиць західного внутрішньопородного типу у різні вікові періоди проходить нерівномірно. Найбільш інтенсивно ростуть телиці від народження до 9-місячного віку. Телиці західного внутрішньопородного типу у всі вікові періоди мають високі показники живої маси.

Бібліографічний список

1. Господарська оцінка молочних корів /Й.З.Сірацький, Я.Н.Данилків, А.А.Пахолук та ін. – К.: Урожай, 1992. – 192с.

2.Зубець М.В., Сірацький Й.З., Данилків Я.Н., Формування молочного стада з програмованою продуктивністю.–К.:Урожай,1994.– 224с.

3.Екстер’єр молочних корів: перспективи оцінки і селекції/ Й.З.Сірацький, Я.Н.Данилків, О.М.Данилків та ін. – К.: Науковий світ. – 2001. – 146 с.

4.Самбуrow Н. Особенности роста и развития помесных и чёрно-пёстрых тёлочек // Молочное и мясное скотоводство. –2000. – №4. – С.30-31.

5.Селекційно-генетичні та біологічні особливості абердин-ангуської породи в Україні./ Й.З. Сірацький, В.О.Пабат, Є.І.Федорович та ін. / За ред. Й.З.Сірацького і Є.І.Федорович – К.: Науковий світ, 2002. – 203с.

6.Сивков А.И., Коханов А.П., Журавлев Н.В. Рост и развитие тёлочек различных генотипов в условиях волгоградского Заволжья.// Совершенствование технологий производства и переработки сельскохозяйственной продукции в современных условиях. Матер. междунар. науч.-пр. конф.- Волгоград, 1999. – С.230-236.

7.Федорович Є.І. Селекційно-генетичні та біологічні особливості чорно-рябої худоби західного регіону України.– К.: Науковий світ, 2000. –143с.

Изложены результаты исследований по росту и развитию тёлочек западного внутривидового типа украинской чёрно-пёстрой молочной породы.

Results of researches on growth and development of western type of Ukrainian Black-and-White dairy breed are stated.